

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CAUZA LÓPEZ OSTRÁ *contra* SPANIEI

Cererea nr. 16798/90

Hotărâre 9 decembrie 1994

În cauza López Ostra împotriva Spaniei*,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului întrunită, în conformitate cu articolul 43 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului („Convenția”) și cu dispozițiile relevante ale Regulamentului Curții A†, în Cameră formată din judecătorii:

dl R. Ryssdal, președinte,
dl R. Bernhardt,
dl A. Spielmann,
dna E. Palm,
dl J M. Morenilla,
dl F. Bigi,
dl A. B. Baka,
dl M. A. Lopes Rocha,
dl G. Mifsud Bonnici,

și, de asemenea dl Petzold, grefier interimar,

după deliberarea care a avut în camera de consiliu la data de 24 iunie și 23 noiembrie 1994,
pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. Cazul a fost deferit Curții de către Comisia Europeană a Drepturilor Omului („Comisia”) la 8 decembrie 1993, în termenul de trei luni prevăzut de articolul 32 paragraful 1 și articolul 47 din Convenție. La origine se află plângerea (nr. 16798/90) formulată împotriva Regatului Spaniei, prin care Comisia fusese sesizată în temeiul articolului 25 de către un cetățean spaniol, dna Gregoria López Ostra, la data de 14 mai 1990.

Cererea face trimitere la dispozițiile articolelor 44 și 48 și la declarația prin care Spania a recunoscut jurisdicția obligatorie a Curții (articolul 46). Obiectul cererii a fost obținerea unei decizii prin care să se stabilească dacă, în funcție de situația de fapt, statul pârât a încălcat exigențele articolelor 3 și 8 din Convenție.

Note de la grefier:

* Cazul are numărul 41/1993/436/515. Primul număr indică poziția cazului pe lista cazurilor înaintate Curții în anul relevant, iar al doilea număr indică anul în care cazul a fost deferit Curții. Ultimele două numere indică, respectiv, poziția cazului pe lista cazurilor înaintate Curții de la înființarea acesteia și pe lista respectivelor cereri către Comisie.

† Regulamentul A se aplică la toate cazurile deferite Curții înainte de intrarea în vigoare a Protocolului nr. 9 (P9) și ulterior numai cazurilor care vizează statele angajate în acest Protocol (P9). Ele corespund Regulamentului care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1983, amendat ulterior cu câteva ocazii.

2. Ca urmare a anchetei desfășurate în conformitate cu regula 33 paragraful 3 (d) din Regulamentul Curții, reclamanta și-a exprimat dorința de a participa la procedură și a desemnat avocatul care urma să o reprezinte (regula 30). La 10 iunie 1994, președintele i-a permis avocatului să utilizeze limba spaniolă în timpul procedurii (regula 27 paragraful 3).

3. Camera, care urma să se constituie, include *ex officio* pe dl J.M. Morenilla, judecător ales din partea Spaniei (articolul 43 din Convenție) și dl R. Ryssdal, președintele Curții (Regula 21§ 3 (b) din Regulamentul Curții). La 24 ianuarie 1994, în prezența Grefierului, Președintele Curții a tras la sorți numele celorlați șapte membri, și anume, dl. R. Bernhardt, dl J. De Meyer, dna E. Palm, dl F. Bigi, dl A. B. Baka, dl M.A Lopes Rocha și dl G. Mifsud Bonnici (articolul 43 *in fine* din Convenție și regula 21 paragraful 1).

4. În calitate de Președinte al Camerei (Regula 21 paragraful 5), dl R. Ryssdal, acționând prin grefierul adjunct, s-a consultat cu Agentul Guvernamental („Guvernul”), avocatul reclamantei și Delegatul Comisiei asupra organizării procedurii (regula 37 paragraful 1 și 38) . În conformitate cu ordinele emise în consecință, grefierul a primit memoriile guvernului și a reclamantului la 3 și 4 mai 1994 respectiv. La 16 mai secretarul Comisiei a notificat grefierul că delegatul își va depune observațiile la audiere.

La 10, 17 și 20 iunie 1994 Comisia a furnizat grefierului diferite documente, la cererea Președintelui.

6. În conformitate cu decizia Președintelui, care de asemenea a permis agentului guvernamental să se adreseze Curții în spaniolă (regula 27 paragraful 2), audierea a avut loc în public la Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, la 20 iunie 1994. Curtea a ținut înainte o ledință preliminară.

În fața Curții s-au prezentat:

(a) din partea guvernului
dl J. Borrego Borrego, Șef Departament Juridic
pentru Drepturile Omului, Ministerul Justiției agent;

(b) din partea Comisiei
dl F. Martinez, delegat;

(c) din partea reclamantului
dl J.L. Mazón Costa, avocat consilier;

Curtea a audiat pledoariile părților, precum și răspunsurile a doi membri.

La 23 noiembrie 1994, ea a refuzat să accepte observațiile depuse cu întârziere de către consilierul reclamantei la 13 octombrie 1994 referitor la rambursarea onorariului lui în procedura națională.

ÎN FAPT

6. Dna Gregoria López Ostra este cetățeană spaniolă și domiciliază în orașul Lorca (Murcia). La epoca faptelor, ea și soțul ei împreună cu două fiici locuiau într-o casă din cartierul „Diputación del Rio, el Lugarico” situat la câteva sute de metri de centrul orașului.

II. Circumstanțele cauzei

A. Geneza cauzei

7. Orașul Lorca are o concentrație considerabilă de întreprinderi de prelucrare a pielii. Câteva din tăbăcăriile care funcționau în acest oraș, toate aparținând companii cu răspundere limitată SACURSA, aveau o stație pentru prelucrarea deșeurilor lichide și solide construită cu subvenția Statului pe un teren de pământ municipal situat la douăzeci de metri depărtare de casa reclamantei.

8. Stația a început să funcționeze în iulie 1988 fără a avea licența (licencia) eliberată de autoritățile municipale, o condiție obligatorie impusă de articolul 6 din regulamentul din 1961 privind activitățile clasificate de a fi jenante, insalubre, nocive și periculoase („regulamentul din 1961”) și fără a respecta procedura obținerii unei astfel de autorizări (a se vedea paragraful 28).

Din cauza unui defect de funcționare s-au produs emanări de gaz, de mirosuri pestinențiale și de infecție în atmosferă, care imediat au provocat probleme de sănătate și neplăceri locuitorilor orașului Lorca, în special celor care locuiau în cartierul reclamantei. Consiliul municipal a evacuat persoanele care locuiau în cartierul afectat, acordându-le gratis spații locative în centrul orașului pentru lunile iulie, august și septembrie 1988. În octombrie, reclamanta și familia ei s-au întors în apartamentul lor și au locuit în el până în luna februarie 1992 (a se vedea în continuare paragraful 21).

9. La 9 septembrie 1988, ca urmare a numeroaselor plângeri și în lumina rapoartelor elaborate de autoritățile sanitare și agenția pentru mediul ambiant și natură (Agencia para el Medio Ambiente y la Naturaleza) pentru regiunea Murcia, consiliul municipal a ordonat cesionarea unei din activitățile stației – decantarea deșeurilor chimice și organice în bazine de apă (langunaje) – totodată permitând prelucrarea apei contaminate cu crom.

Efectele cauzate de acest defect parțial de exploatare sânt controversate, dar conform rapoartelor expertizei și depozițiilor scrise din 1991, 1992 și 1993, prezentate Comisiei de către guvern și reclamant (a se vedea paragrafele 18-20), anumite inconveniențe continuă a fi cauzate, care pot expune pericolului sănătatea persoanelor care locuiesc în vecinătate.

B. Recurs în protecția drepturilor fundamentale

1. Procedura în fața Audencia Territorial din Murcia

10. Încercând fără succes să obțină soluționarea problemei de către autorităților municipale, dna López Ostra a introdus o cerere la 13 octombrie 1988 la diviziunea administrativă a Audiencia Territorial din Murcia privind protecția drepturilor sale fundamentale (articolul 1 din legea 62/1978 din 26 decembrie 1978 cu privire la protecția drepturilor fundamentale („Legea 62/1987”) –a se vedea paragrafele 24-25). Ea s-a plâns, printre altele, de ingerința ilegală în domiciliul ei și în folosirea pașnică a acestuia, de încălcarea dreptului ei de a-și alege domiciliul în mod liber, de atentarea la integritatea ei psihică și morală, la libertate și siguranță (articolele 15, 17 paragraful 1, 18 paragraful 2 și 19 din Constituție – a se vedea paragraful 23) cauzată de atitudinea pasivă a autorităților municipale față de problemele și riscurile provocate de stația de prelucrare a apei. Ea a invitat tribunalul să dispună cesionarea temporară sau permanentă a activității acestei stații.

11. Tribunalul a audiat depozițiile a câțiva martori propuși de către reclamant și a invitat Agenția regională pentru mediul înconjurător și natură să-și formuleze opinia vizavi de condițiile de funcționare și localizarea stației. În raportul său din 19 ianuarie 1989, agenția a constatat că în timpul vizitei de expert efectuată la 17 ianuarie, unica activitate a stației era epurarea apei

contaminate cu crom, dar și că restul deșeurilor de asemenea treceau prin rezervoarele stației înainte de a fi decantate în râu, generând mirosuri respingătoare. Prin urmare, ea a conchis că stația nu era adecvat localizată.

Procurorul general a sprijinit plângerea dnei López Ostra. Oricum, Audiencia Territorial a intentat un proces împotriva ei la 31 ianuarie 1989. Ea a declarat că, deși funcționarea stației putea în mod incontestabil cauza neplăceri datorită mirosurilor, fumului și zgomotului, ea nu prezenta un pericol grav pentru sănătatea familiilor care locuiau în vecinătate, dar, mai curând, a înrăutățit calitatea vieții lor, dar nu într-atât încât să încalce drepturile fundamentale reclamate. În orice caz, responsabilitatea nu poate fi impusă autorităților municipale care au luat măsuri în această privință. Lipsa autorizației nu constituia o chestiune care trebuia examinată în cadrul unei proceduri speciale instituite în speță, deoarece viza o încălcare a legislației ordinare.

2. Procedura în fața Curții Supreme

12. La 10 februarie 1989, dna López Ostra a introdus un recurs la Curtea Supremă (Tribunal Supremo – a se vedea în continuare paragraful 25 în fine). Ea a susținut că un număr de martori și experți au indicat că stația în litigiu constituia o sursă de poluare cu gaze, mirosuri pestilențiale și iritante și zgomote continue care-i provocau reclamantei și fiicei sale probleme de sănătate. Cât privește responsabilitatea autorităților municipale, decizia Audiencia territorial părea a fi incompatibilă cu împuternicirile generale de supraveghere atribuite primarilor de regulamentul din 1961, în special în cazurile în care activitate în litigiu era desfășurată fără licență (a se vedea paragraful 28). Ținând cont, printre altele, de dispozițiile articolului 8 paragraful 1 din Convenție, atitudinea consiliilor municipale constituia o ingerință ilegală în exercițiul dreptului reclamantei la respectarea domiciliului și, de asemenea, un atentat la integritatea ei psihică. În final, dna López Ostra a reclamat suspendarea activităților stației.

13. La 23 februarie 1989, procurorul la Curtea Supremă și-a formulat concluziile: situația reclamată constituia o ingerință arbitrară și ilegală de către autorităților publice în viața privată și de familie a reclamantei (articolul 18 din Constituție în combinație cu articolele 15 și 19 – a se vedea în continuare paragraful 23). Respectiv, Curtea trebuia să admită plângerea reclamantei ținând cont de neplăcerile la care ea a fost supusă și de deteriorarea calității vieții ei, cu atât mai mult că ambele efecte au fost confirmate în jotărârea din 31 ianuarie. La 13 martie, procurorul general a susținut suspendarea cererii (a se vedea paragraful 12 și paragraful 25).

14. Prin hotărârea din 27 iulie 1989, Curtea Supremă a respins recursul. Decizia atacată era cu dispozițiile constituționale invocate, deoarece nici un funcționar public nu a intrat în casa reclamantei și nici nu a atentat la integritatea ei psihică. În orice caz, ea dispunea de libertatea de a-și schimba domiciliul. Problema absenței unei licențe poate fi examinată în cadrul unei proceduri ordinare.

3. Procedura în fața Curții Constituționale

15. La 20 octombrie 1989, dna López Ostra a depus un recurs (recurso de amparo) la Curtea Constituțională, reclamând încălcarea articolului 15 (dreptul la integritate psihică), articolului 18 (dreptul la viață privată și inviolabilitatea domiciliului) și articolul 19 (dreptul de a alege în mod liber locul de reședință) din Constituție (a se vedea paragraful 23).

La 26 februarie 1990, Curtea a declarat recursul inadmisibil pentru motivul că era în mod limpede neîntemeiat. Ea a remarcat că plângerea întemeiată pe o încălcare a dreptului la respectarea vieții private nu a fost abordată cum se cuvine în fața tribunalelor ordinare. În rest, ea a declarat că prezența gazelor, mirosurilor și a zgomotului nu a constituit în sine o încălcare a

dreptului la inviolabilitatea domiciliului; că refuzul de a sista activitatea stației nu poate fi considerat tratament degradant, din moment ce viața și integritatea psihică a reclamantei nu au fost puse în pericol și că dreptul ei de a-și alege locul de reședință nu a fost încălcat dat fiind faptul că ea nu a fost eliminată din casa ei de către autorități.

C. Alte proceduri care vizează stația de epurare din Lorca

1. Procedura relativ la lipsa licenței

16. În 1900, două cumnate ale dnei López Ostra, care locuiau în aceeași clădire cu ea, au intentat o acțiune împotriva municipiului Lorca și companiei SACURSA la Camera Administrativă a Curții Supreme din Murcia, pretinzând că stația în cauză funcționa în mod ilegal. La 18 septembrie 1991 această jurisdicție, constatând persistența neplăcerilor și după data de 9 septembrie 1988 și că stația funcționa fără a avea licențele prevăzute de lege, a dispus închiderea stației până la obținerea licențelor (a se vedea paragraful 28). Oricum, executarea acestui ordin a fost suspendată ca urmare a introducerii unui recurs de către consiliul municipal și compania SACURSA. Cazul este încă în instanță în fața Curții Supreme.

2. Plângerea pentru infracțiune ecologică

17. La 13 noiembrie 1991 cele două cumnate ale reclamantei au depus o plângere, în baza căreia judecătorul anchetator nr. 2 a intentat o acțiune penală împotriva companiei SACURSA pentru comiterea unei infracțiuni ecologice (articolul 347 bis din codul penal – a se vedea paragraful 29). Cele două reclamante au participat la procedură în calitate de parte civilă.

Numai cu două zile mai târziu, judecătorul a decis să închidă stația, dar la 25 noiembrie măsura a fost suspendată din cauza recursului introdus de procurorul general la 19 noiembrie.

18. Judecătorul a ordonat efectuarea mai multor expertize asupra gravității a neplăcerilor provocate de stația de epurare a apei uzate și asupra efectelor cauzate sănătății locuitorilor din vecinătate.

Un raport inițial din 13 octombrie 1992, elaborat de un doctor în științe chimice de la Universitatea din Murcia, a constatat prezența în localitatea în litigiu a sulfurii de hidrogen (un gaz fără culoare, solubil în apă, cu un miros caracteristic de ou stricat) în concentrații care depășeau limitele permise. Decantarea apei uzate care conține sulf în râu a fost considerată inacceptabilă. Aceste constatări au fost confirmate de un raport suplimentar din 25 ianuarie 1993.

În raportul din 27 octombrie 1992, Institutul național de toxicologie a estimat că nivelurile concentrației de gaz probabil ar fi depășit limitele permise dar nu au expus pericolului sănătatea locuitorilor din vecinătatea stației. În cel de-al doilea raport, din 10 februarie 1993, institutul a declarat că nu se poate exclude faptul că aflarea în casele din vecinătate timp de douăzeci și patru ore pe zi constituia un pericol pentru sănătate, din moment ce calculații efectuate se bazau pe o perioadă de opt ore pe zi pe parcursul a cinci zile.

În final, agenția regională pentru mediul ambiant și Natură, care a fost solicitată de autoritățile municipiului Lorca să efectueze o expertiză, a conchis în raportul său din 29 martie 1993 că nivelul zgomotului produs de stație în timpul funcționării nu a depășit cel măsurat în alte părți ale orașului.

19. Dosarul anchetei conține câteva certificate medicale și expertize medico-legale privind efectele asupra sănătății locuitorilor din vecinătatea stației. Într-un certificat data 12 decembrie

1991, medicul pediatru de Ayala Sánchez, a notat că fiica dnei López Ostra, Cristina, prezenta un tablou clinic de greață, vomă, reacții alergice, anorexie etc., care putea fi explicat numai de faptul că ea locuia într-o regiune extrem de poluată. El a recomandat transferarea copilului din această zonă.

Într-un raport de expertiză din 16 aprilie 1993 Institutul de Medicină Judiciară a Ministerului de Justiție din Cartagena a indicat că concentrațiile de gaz în locuințele din vecinătatea stației de epurare depășesc limita permisă. El a notat că fiica reclamantei și nepotul ei, Fernando López Gómez, prezentau simptome tipice de absorbire de gazul în litigiu, care se manifestau periodic în formă de infecții bronhopulmonare acute. Institutul a considera că exista o relație de cauză și consecință între acest tablou clinic și nivelurile de gaz.

20 Suplimentar, este evident din declarațiile a trei ofițeri de poliție chemați la 9 ianuarie 1992 în vecinătatea stației de către una din cumnatele reclamantei că mirosurile eminate, erau la momentul sosirii lor, foarte puternice și provocau greață.

21. La 1 februarie 1992, dnei López Ostra și familiei a fost mutată într-un apartament din centrul orașului Lorca, arenda căruia era achitată de către municipalitate.

Inconveniențele cauzate de această transfer și de situația locativă precară i-au determinat pe reclamantă și soțul acesteia să-și procure o altă locuință într-o regiune diferită a orașului la 23 februarie 1993.

22. La 27 octombrie 1993, judecătorul a confrimat ordinul din 15 noiembrie 1991 și stația a fost temporar închisă.

II. Dreptul intern relevant

A. Constituția

23. Articolele relevante din Constituție prevăd:

Articolul 15

„Fiecare persoană are dreptul la viață și la integritate psihică și psihologică, fără a fi supus torturii sau pedepsei sau tratamentului inuman sau degradant în orice circumstanțe. Pedepsa cu moartea va fi abolită cu excepția cazurilor prevăzute de dreptul militar penal pe timp de război.”

Articolul 17 paragraful 1

„Fiecare persoană are dreptul la libertate și securitate...”

Articolul 18

„1. Dreptul la onoare și la viața privată și de familie, precum și dreptul de a controla utilizarea imaginii unei persoane va fi protejat.

2. Domiciliul este inviolabil. Nimeni nu poate pătrunde sau percheziționa reședința unei persoane fără consimțământul ei sau o hotărâre judecătorească, cu excepția cazului unui flagrant delict.
...”

Articolul 19

Cetățenii spanioli vor beneficia de dreptul de alege în mod liber locul de reședință și de a deplasa pe teritoriul național...”

Articolul 45

„1. Fiecare persoană are dreptul să locuiască într-un mediu favorabil dezvoltării personale și datoriei de a-l păstra.

2. Autoritățile publice, bazându-se pe necesitatea solidarității publice, vor asigura utilizarea rațională a ansamblului resurselor naturale în scopul protejării și ameliorării calității vieții și protejării și restabilirii mediului înconjurător.

3. Orice persoană care încalcă dispozițiile mai sus menționate va fi supus pedepselor penale, sau, în caz de aplicabilitate, pedepselor administrative prevăzute de lege și va fi solicitată să repare prejudiciul cauzat.”

B. Legea din 1979 cu privire la protecția drepturilor fundamentale

24. Legea 62/1978 prevede garantarea anumitor drepturi fundamentale de către tribunalele ordinare. Drepturile protejate în acest fel includ dreptul la inviolabilitatea domiciliului și libertatea de a-și alege locul de reședință (articolul 1 paragraful 2). Oricum, în conformitate cu dispoziția tranzitorie 2 paragraful 2 a legii cu privire la Curtea Constituțională din 3 octombrie 1979, aplicarea acesteia se extinde asupra altor drepturi garantate de articolele 14 – 29 din Constituția (articolul 53 din Constituție).

25. Plângerile împotriva deciziilor emise de autoritățile administrative care afectează drepturile unei persoane pot fi formulate la camera administrativă a tribunalului ordinar adecvat (articolul 6),, fără a fi necesară epuizarea remediilor administrative (articolul 7 paragraful 1). Procedura care urmează are un caracter urgent cu termene limită mai scurte și este dispensată de anumite acte de procedură (articolele 8 și 10).

Decizia unei astfel de jurisdicții poate constitui obiectul unui apel în fața Curții Supreme (articolul 9), care examinează astfel de apeluri în cadrul unei proceduri urgente.

C. Regulile privind protecția mediului

26. În domeniul protecției mediului Statul și comunitățile autonome au adoptat numeroase dispoziții de diferit categorii normative: articolul 45 din Constituție (paragraful 23); decretul legislativ 1302/1986 din 28 iunie 1986 cu privire la evaluarea impactului mediului și legea 38/1972 din 22 decembrie 1972 cu privire la controlul poluării atmosferice.

27. Dispozițiile cel mai frecvent invocate în speță sânt regulamentul din 1961 privind activitățile clasificate inconveniente, insalubre, nocive și periculoase aprobate prin decretul 2414/1961 din 30 noiembrie.

Scopul acestui decret este de a împiedica unsațiile, fabricile, activitățile, industriile sau magazinele, atât publice cât și private, de a cauza inconveniențe, deteriorând condițiile normale de salubritate și igienă a mediului ambiant sau cauzând prejudicii proprietății publice sau private sau expunând unor riscuri grave persoanele sau proprietatea (articolul 1). Articolul 3 extinde aplicarea regulamentului asupra zgomotului, vibrațiilor, fumului, gazelor, mirosurilor, etc.

Cât privește amplasarea activităților în litigiu, ele sânt reglementate de ordonanțele municipale și de planurile de dezvoltare locală. În orice caz, uzinele considerate a prezenta un pericol pentru sănătate nu pot în principiu construite la o distanță mai mică de 2, 000 metri de la cel mai apropiat cartier de locuințe (articolul 4).

28. Primarul local este împuternicit să elibereze licențe pentru desfășurarea acestor activități, să controleze aplicarea dispozițiilor citate anterior și să impună sancțiuni în caz de necesitate (articolul 6).

Procedura pentru obținerea a astfel de licențe are câteva etape, inclusiv consultația obligatorie a unui comitet provincial cu privire la utilitatea sistemelor de securitate propuse de către reclamant în descrierea proiectului. Înainte a fi utilizate, localurile trebuie să fie inspectate în mod obligatoriu de către un tehnician local (articolul 42).

Un apel împotriva acestor decizii de a acorda sau refuza eliberarea licențelor poate fi depus la instanțele de judecată ordinare.

Când sunt cauzate anumite inconveniențe, primarul poate ordona părții responsabile de a adopta măsuri adecvate pentru eliminarea lor. Dacă astfel de măsuri nu sunt luate în intervalul de timp prevăzut în regulament, primarul poate, în baza expertizelor efectuate și după audierea persoanei vizate, impune o amendă sau poate retrage temporar sau definitiv licența (articolul 38).

D. Codul Penal

29. Articolul 374 bis a fost introdus la 25 iunie 1983 prin legea reformei urgente și parțial de codul penal (8/1983). El prevede:

„Orice persoană care, în contradicție cu legislația și regulamentul privind protecția mediului ambiant, provoacă sau practică, în mod direct sau indirect, a emanațiilor și revărsărilor de orice gen în atmosferă, sol sau...ape, susceptibile de a afecta în mod grav sănătatea oamenilor sau de a prejudicia grav condițiile de viață a animalelor, pădurilor, spațiilor naturale și suprafețelor cultivate, este pasabilă de o pedeapsă cu închisoare pentru o perioadă de la șase luni la un an (arresto mayor) și de o amendă în cuantum de la 50, 000 până la 1,000,000 pesete.

O pedeapsă mai severă (de la șase luni până la șase ani de închisoare) se impune în cazul în care o instalație industrială funcționează în mod ilegal, fără a fi obținut autorizațiile administrative necesare, sau în contradicție cu deciziile exprese ale autorităților administrative prin care s-a dispus modificarea sau suspendarea activităților poluante, sau dacă informația furnizată cu privire la impactul activităților asupra mediului ambiant nu sunt adevărate, precum și în cazul împiedicării efectuării unei inspecții de către autoritățile administrative.

...

În toate cazurile prevăzute de prezentul articol poate fi dispusă închiderea temporară sau definitivă a instalației...”

PROCEDURA ÎN FAȚA COMISIEI

30. Dna López Ostra a sesizat Comisia la 14 mai 1990. Ea s-a plâns de pasivitatea autorităților municipiului Lorca cu privire la inconveniențele cauzate de stația de epurare a apei situată la câțiva metri depărtare de domiciliul ei. Învocând dispozițiile articolelor 8, paragraful 1, și 3 din Convenție, ea a pretins a fi victima unei încălcări a dreptului la respectarea domiciliului făcând imposibilă viața ei privată și de familie, precum și victima tratamentului degradant.

31. La 8 iulie 1992, Comisia a declarat cererea (nr. 16798/90) admisibilă. În raportul său din 31 august 1993 (articolul 31), ea și-a exprimat opinia unanimă că a existat o încălcare a articolului 8, dar nu și a articolului 3. Textul integral al opiniei Comisiei este anexat la prezenta hotărâre[‡]

ARGUMENTELE FINALE ÎN FAȚA CURȚII

32. Guvernul a solicitat Curții să accepte obiecțiile preliminare sau, în caz contrar, să decidă că Regatul Spaniei nu și-a încălcat obligațiunile prevăzute de Convenție.

33. La audiere, avocatul reclamantei a invitat Curtea să declare că în cazul de față Spania nu și-a onorat obligațiunile impuse de articolele 8 și 3 din Convenție.

ÎN DREPT

34. Reclamanta a pretins că a avut loc o încălcare a articolelor 8 și 3 din Convenție din cauza mirosurilor, zgomotului și fumului poluant provocate de o stație de epurare a deșeurilor lichide și solide amplasată câțiva metri depărtare de domiciliul e. Ea a declarat autoritățile spaniole responsabile de această încălcare, invocând atitudinea lor pasivă.

I. CU PRIVIRE LA OBIECȚIILE PRELIMINARE ALE GUVERNULUI

A. Obiecția bazată pe neepuizarea căilor de recurs intern

35. Guvernul a susținut, la fel ca și Comisia, că dna López Ostra nu a epuizat căile de recurs intern. Recursul special în protecția drepturilor fundamentale ales de către ea (a se vedea paragrafele 10-15 și 24-25) nu a constituit mijlocul adecvat de abordare a problemei respectării dreptului ordinar sau a controverselor de ordin științific cu privire la efectele cauzate de stația de epurare a apei. Prin urmare, această procedură a fost scurtă și rapidă pentru a remedia încălcările evidente ale drepturilor fundamentale, iar administrarea probelor a fost redusă.

Reclamanta trebuia, pe de altă parte, să fi intentat atât o acțiune penală cât și o acțiune administrativă ordinară, care s-ar fi dovedit eficiente în circumstanțe similare. Cu privire la fapte similare, spre exemplu, cumnata ei a intentat o procedură administrativă ordinară în aprilie 1990 și, ulterior, a depus o plângere penală la 13 noiembrie 1991. Autoritățile judiciare competente au ordonat închiderea stației la 18 septembrie și, respectiv, la 15 noiembrie 1991, dar executarea acestor ordine a fost suspendată din cauza apelurilor depuse de către autoritățile municipale și de procurorul general (a se vedea paragrafele 16 și 17). La 27 octombrie 1993, stația a fost închisă printr-un ordin emis de judecătorul penal dar ambele proceduri erau încă în curs de examinare în instanțele spaniole. Dacă Curtea s-ar fi pronunțat în cazul de față, bazându-se pe documentele prezentate de către părți referitor la aceste proceduri, la fel ca Comisia în raportul său, decizia sa ar fi prejudiciat rezultatul acestora.

36. Din contra, Curtea consideră, la fel ca Comisia și reclamanta, că cererea specială pentru protecția drepturilor fundamentale depusă la Audencia Territorial din Murcia (a se vedea paragraful 10) a constituit o modalitate eficientă și rapidă de obținere a reparației în cazul plângerilor ei privind încălcarea dreptului la respectarea domiciliului și integrității fizice, în special din moment ce cererea în cauză ar fi putut atinge rezultatul scontat, și anume închiderea stației de epurare a apei. Mai mult decât atât, procurorul general a susținut în timpul procedurilor în fața ambelor instanțe de judecată (Audencia Territorial din Murcia și Curtea Supremă- a se

[‡] Notă de la grefier: Din considerente practice, această anexă nu va apărea decât în versiunea publicată a hotărârii (volumul 303-C din seria A a publicațiilor Curții), dar o copie a raportului Comisiei este disponibil la arhivă

vedea paragrafele 11 și 13) care au examinat fondul cauzei că cererea reclamantei trebuia admisă.

37. Cât privește necesitatea de a aștepta rezultatul ambelor proceduri intentate de cumnatele dnei López Ostra în instanțele ordinare (administrative și penale), Curtea constată, la fel ca și Comisia, că reclamanata nu este parte la aceste proceduri. Mai mult decât atât, obiectul acestor proceduri nu coincide cu cel al recursului în protecția drepturilor fundamentale, și, respectiv, al cererii înaintate la Strasbourg, chiar dacă ele ar putea atinge rezultatul scontat. Procedura administrativă ordinară vizează, în special, o altă întrebare, și anume incapacitatea de a obține autorizația municipală pentru instalarea și funcționarea stației. Problema responsabilității penale eventuale a companiei SACURSA pentru o infracțiune ecologică posibilă este diferită de cea a pasivității autorităților municipale sau a altor autorități naționale competente vizavi de problemele cauzate de stație.

38. În final, rămâne a fi constata dacă, în scopul epuizării căilor de recur intern, a fost necesar ca însăși reclamanta să instituie oricare din cele două feluri de procedură în șitigiu. În cazul dat, Curtea de asemenea a fost de acord cu Comisia. Utilizând o cale de recurs eficientă și adecvată, reclamanta, de asemenea, nu era obligată să intenteze alte proceduri, mai puțin rapide.

Prin urmare, reclamanta a oferit instanțelor naționale posibilitatea care, în principiu, este oferită Statelor Contractante de articolul 26 din Convenție, și anume posibilitatea de a redresa încălcările pretinse (a se vedea, printre altele, hotărârea fin 18 iunie 1971 în cauza De Wilde, Ooms și Versyp c. Belgiei, Seria A nr. 12, p. 29, paragraful 50 și hotărârea din 6 noiembrie 1980 în cauza Guzzardi c. Italiei, seria A nr. 39, p. 27, paragraful 72).

39. Prin urmare, această obiecție trebuie respinsă.

B. Obiecția privind lipsa calității de victimă

40. Guvernul a introdus a doua obiecție deja avansată în fața Comisiei. El a admis faptul că dna López Ostra, la fel ca și alți locuitori ai orașului Lorca, a suferit de inconveniențele cauzate de stație până la 9 septembrie 1988, când o parte din activitățile stației în litgiu a fost sistată (a se vedea paragraful 9). Oricum, chiar și dacă se presupune că mirosurile și zgomotul provocat, care nu au fost excesive, ar fi persistat și după această dată, reclamanta a încetat între timp să fie victimă. Din februarie 1992, familiei dnei López Ostra i s-a acordat un spațiu locativ în centrul orașului, plata pentru arendă fiind achitată de municipiu, iar în februarie 1993 ei s-au mutat în casa pe care au achiziționat-o între timp (a se vedea paragraful 21). În orice caz, închiderea stației în octombrie 1993 a pus sfârșit tuturor inconveniențelor, astfel încât nici reclamanta și nici familia ei nu mai suferea de efectele nedorite a funcționării stației.

41. În timpul audierii, delegatul Comisiei a subliniat că decizia judecătorului anchetator din 27 octombrie 1993 (a se vedea paragraful 22) nu a însemnat că orice persoană care este forțată de condițiile mediului ambiant să abandoneze domiciliul său și, ulterior, să procure o altă locuință își pierde calitatea de victimă.

42. Curtea împărtășește această opinie. Nici plecarea dnei López Ostra și nici închiderea stației de epurare a apei, care era, de fapt, temporară, nu schimbă realitatea că reclamanta și familia ei au locuit pe parcursul a mai multor ani la o distanță de numai doisprezece metri de la o sursă de mirosuri, zgomot și fum.

În orice caz, dacă reclamnata s-ar putea acum întoarce în fosta locuință în rezultatul deciziei de a închide stația, aceasta ar fi un factor de care trebuie să se țină cont la evaluarea prejudiciului

cauzat, dar nicidecum nu ar însemna pierderea calității ei de victimă (a se vedea, printre altele, hotărârea din 13 iunie 1979 în cauza Marckx c. Belgiei, seria A nr. 31, p. 13-14, paragraful 27 și hotărârea din 28 octombrie 1987 în cauza Inze c. Austriei, seria A nr. 126, p. 16, paragraful 32).

43. În consecință, obiecția este neîntemeiată.

II.CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

44. În primul rând, dna López Ostra a susținut că a avut loc o încălcare a articolului 8 din Convenție, care prevede:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

Comisia s-a subscris acestei opinii, în timp ce guvernul a contestat-o.

45. Guvernul a afirmat că plângerea înaintată Comisiei, fiind declarată de aceasta admisibilă (a se vedea paragrafele 30 și 31), nu a fost identică cu cea examinată de instanțele spaniole în cererea pentru protecția drepturilor fundamentale, din moment ce ea se baza în mod evident pe declarațiile, rapoartele medicale și expertizele tehnice date posterior cererii și fără a avea vre-o legătură cu aceasta.

46. Acest argument nu a fost convingător pentru Curte. Reclamanta s-a plâns de o situație care a fost extinsă de inacțiunea autorităților municipale și a celor competente. Această inacțiune a constituit punctul fundamental al plângerilor prezentate Comisiei și al cererii înaintate Audiencia Territorial din Murcia (a se vedea paragraful 10). Faptul că ea a continuat și după sesizarea Comisiei și adoptarea deciziei privind admisibilitatea acesteia nu poate fi considerat a fi împotriva reclamantei. În cazul în care o situație similară cu cea examinată persistă, Curtea trebuie să țină cont de faptele posterioare introducerii cererii și chiar după adoptarea deciziei asupra admisibilității (a se vedea, în primul rând, hotărârea din 27 iunie 1968 în cauza Neumeister c. Austriei, seria A nr. 8, p. 21, paragraful 28 și p. 38, paragraful 7).

47. Dna López Ostra a pretins că, în pofida suspendării parțiale a activității stației la 9 septembrie 1988, ea a continuat să emită fum, ygomot continuu și mirosuri puternice, care au făcut condițiile de viață a familiei ei insuportabile și i-a provocat ei și membrilor familiei ei probleme de sănătate. În acest context, ea a pretins încălcarea dreptului ei la respectarea domiciliului.

48. Guvernul a contestat realitatea și gravitatea situației descrise (a se vedea paragraful 40).

49. Pe baza rapoartelor medicale elaborate și expertizelor efectuate de guvern sau reclamantă (a se vedea paragrafele 18-19), Comisia a constatat, printre altele, că emanațiile sulfurii de hidrogen cauzate de stațiune au depășit limita permisă și putea pune în pericol sănătatea locuitorilor din vecinătate și că putea să existe o legătură cauzalitate între aceste emanații și afecțiunea suferită de fiica ei.

50. În opinia Curții, aceste constatări doar confirmă concluziile primului raport de expertiză prezentat Audencia Territorial de către Agenția regională pentru mediul ambiant și natură la 19 ianuarie 1989 în legătură cu cererea dnei López Ostra privind protecția drepturilor fundamentale. Procurorul general a sprijinit această cerere atât în prima instanță cât și în cea de a doua (a se vedea paragrafele 11 și 13). Audiencia Territorial a acceptat faptul că, fără a constitui un pericol grav pentru sănătate, problemele în litigiu a deteriorat calitatea vieții a locuitorilor din vecinătatea stației, dar a declarat că această deteriorare nu a fost suficient de gravă pentru a încălca drepturile fundamentale protejate de Convenție (a se vedea paragraful 11).

51. Desigur, poluarea gravă a mediului poate afecta bunăstarea persoanelor și-i poate priva să se folosească de domiciliul lor de o manieră care să afecteze viața lor privată și de familie, dar fără a prejudicia gra sănătatea lor.

În cazul în care chestiunea este analizată în termenii unei obligațiuni pozitive impusă Statului - de a lua măsuri rezonabile și adecvate în vederea protejării drepturilor reclamantei garantate de paragraful 1 al articolului 6 - conform doleanței reclamantei, sau în termenii unei „ingerințe de către o autoritate publică” justificată în conformitate cu paragraful 2 al articolului 8, principiile aplicabile sânt în mare măsură similare. În ambele contexte, trebuie să se țină cont de echilibrul echitabil care trebuie stabilit între interesele competitive a individului și cele ale comunității, în orice caz Statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. În continuare, chiar și în relație cu obligațiunile pozitive impuse de primul paragraful al articolului 8, la stabilirea echilibrului cerut scopurile menționate în al doilea paragraf pot avea o anumită relevanță (a se vedea, în spezial, hotărârea din 17 octombrie 1986 în cauza Rees c. Regatului Unit, seria A nr. 106, p. 15, paragraful 37 și hotărârea din 21 februarie 1990 în cauza Rayner c. regatului Unit, seria A nr. 172, p. 18, paragraful 41).

52. Conform dosarului, stația de epurare a apei în litigiu a fost construită de compania SACURSA în iulie 1988 în scopul soluționării unei probleme grave de poluare în orașul Lorca provocate de o concentrație mare de tăbăcării. Cu toate acestea, după demararea activității, stația a cauzat inconveniențe și probleme de sănătate multor locuitori din vecinătate (a se vedea paragrafele 7 și 8).

În mod evident, autoritățile spaniole și în special autoritățile municipiului Lorca, nu erau din punct de vedere teoretic direct responsabile pentru emanațiile în cauză. Oricum, după cum a subliniat Comisia, orașul a acceptat construirea stației pe unul din terenurile sale, iar statul a subzidat construcția stației (a se vedea paragraful).

53. Consiliul municipal a reacționat prompt oferind rezidenților afectați spații locative în centrul orașului pentru lunile iulie, august și septembrie 1988 și, ulterior, sistând una din activitățile stației la 9 septembrie (a se vedea paragrafele 8 și 9). Oricum, membrii consiliului nu puteau să nu fie conștienți de faptul că problemele ecologice a continuat și după această închidere parțială (a se vedea paragrafele 11). Mai mult decât atât, acest fapt a fost confirmat nu mai târziu de 19 ianuarie 1989 de un raport elaborat de Agenția regională pentru mediul ambiant și natură și, ulterior, de expertizele din 1991, 1992 și 1993 (a se vedea paragrafele 11 și 18).

54. Dna López Ostra a afirmat că în virtutea puterilor generale de control atribuite autorităților municipale de regulamentul din 1961, administrația municipiului era obligată să acționeze. Suplimentar, stația nu satisfăcea exigențele legale, în special în ceea ce privește amplasarea ei și lipsa autorizațiilor municipale (a se vedea paragrafele 8, 27 și 28).

55. Cu privire la acest subiect, Curtea subliniază că chestiunea legalității construirii și funcționării stației era în curs de examinare la Curtea Supremă din 1991 (a se vedea paragraful

16). Curtea a declarat în mod constant că sarcina de a interpreta și aplica dispozițiile dreptului intern îi revine autorităților naționale, în special instanțelor de judecată (a se vedea, printre altele, hotărârea din 24 februarie 1994 în cauza Casado Coca c. Spaniei, seria A nr. 285-A, p. 18. paragraful 43).

În orice caz, Curtea consideră că în speță chiar dacă se presupune că autoritățile municipale nu și-au îndeplinit funcțiile atribuite de dreptul intern (a se vedea paragrafele 27 și 28), este necesar numia de a stabili dacă autoritățile naționale a luat măsurile necesare pentru protecția dreptului reclamantei la respectarea domiciliului și a vieții private și de familie garantate de articolul 8 (a se vedea, printre altele și *mutatis mutandi*, hotărârea din 26 martie 1985 în cauza X și Y c. Olandei, seria A nr. 91, p. 11. paragraful 23).

56. Nu a fost remarcat faptul că autoritățile municipale nu numai că au fost incapabile de a lua măsuri în acest scop după 9 septembrie 1988, dar de asemenea au contrariat deciziile judiciare în acest sens. În cadrul procedurii administrative ordinare instituite de către cumnatele dnei López Ostra autoritățile au atacat decizia Tribunalului Superior din Murcia din 18 septembrie 1991 prin care se dispunea închiderea temporară a stației, și că măsura a fost suspendată în rezultat (a se vedea paragraful 16).

Alte autorități de stat de asemenea au contribuit la prelungirea situației. La 19 noiembrie 1991, procurorul general a depus recurs împotriva deciziei judecătorului anchetator din 15 noiembrie de a închide provizoriu stația în cadrul procedurii urmăririi pentru infracțiune ecologică (a se vedea paragraful 17). Ordinul nu a fost executat până la 27 octombrie 1993 (a se vedea paragraful 22).

57. Guvernul a subliniat faptul că orașul a suportat cheltuielile de arendă a unui apartament în centrul orașului Lorca, în care reclamanta și familia ei au locuit în perioada 1 februarie 1992- februarie 1993 (a se vedea paragraful 21).

Oricum, Curtea notează că familia trebuia să suporte inconveniențele cauzate de stație pe parcursul a trei ani înainte de a-și schimba locuința. Ei s-au mutat numai când a devenit evident că situație nutea persista la infinit și când pediatriul care o trata pe fiica dnei López Ostra i-a recomandat schimbarea domiciliului (a se vedea paragrafele 16, 17 și 19). În aceste circumstanțe, oferta municipiului nu putea acorda o reparație deplină pentru neliniștea și inconveniența la care au fost supuși membrii familiei López Ostra.

58. În această ordine de idei și în pofida marjei de apreciere conferite Statului respondent, Curtea consideră că statul nu a reușit să stabilească un echilibru între interesul prosperității economice a orașului, cel de a avea o stație de epurare a apei, și exercitarea eficientă a dreptului la respectarea domiciliului și a vieții private și de familie de către reclamantă.

Respectiv, a avut loc o încălcare a articolului 8.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

59. Dna López Ostra a afirmat că chestiunile pentru care Statul respondent a fost criticat erau atât de grave și i-au cauzat atâta suferință încât acestea ar putea constitui tratament degradant interzis de articolul 3 din Convenție, care prevede:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”.

Guvernul și Comisia au considerat că nu a avut loc nici o încălcare a dispoziției în litigiu.

60. Curtea se subscrie acestei opinii. Condițiile în care reclamanta și familia ei au locuit pentru câțiva ani erau cu certitudine foarte dificile, dar nu constituiau tratament degradant în sensul articolului 3.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 50 DIN CONVENȚIE

61. Articolul 50 prevede:

„În cazul în care Curtea constată că o decizie luată de o autoritate juridică sau de orice altă autoritate a Înaltei Părți Contractante este total sau parțial în conflict cu obligațiunile impuse prin Convenție, și dacă dreptul intern al Înaltei Părții nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestor decizii sau măsuri, Curtea va acorda părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

Dna López Ostra a reclamat o compensație pentru prejudiciul suportate și rambursarea costurilor și cheltuielilor.

A. Daune

62. Reclamanta a afirmat că construcția și funcționarea unei stații de prelucrare a deșeurilor în apropierea domiciliului ei a forțat-o să facă schimbări radicale în viața ei. Respectiv, ea a solicitat următoarele sume cu titlu de reparații pentru prejudiciul cauzat:

- (a) 12, 180, 000 pesete (ESP) pentru suferința suportată începând cu 1 octombrie 1988 până la 21 ianuarie 1992, perioada în care a locuit în fosta locuință;
- (b) 3, 000, 000 ESP pentru anxietatea cauzată de maladia gravă a fiicei sale;
- (c) 2, 535, 000 ESP pentru inconveniențele cauzate începând cu 1 februarie 1992 de transferul ei nedorit în altă locuință;
- (d) 7, 000, 000 ESP pentru costul de procurare a locuinței noi pe care a fost obligată să o procure în luna februarie din cauza situației nesigure privind locuința oferită de autoritățile municipiului Lorca;
- (e) 295, 000 ESP cu titlu de cheltuieli suportate în timpul instalării în noua locuință.

63. Guvernul a considerat că sumele revendicate erau exagerate. El a subliniat că municipiul Lorca a achitat аренда pentru locuința din centrul orașului în care a locuit dna López Ostra și familia ei începând cu 1 februarie 1992 până când s-a mutat în noua locuință.

64. Delegatul Comisiei a constatat că suma totală reclamată era excesivă. Cât privește prejudiciul moral, el a considerat că, deși reclamanta avea din punct de vedere teoretic dreptul de a reclama o nouă locuință, ea era obligată s-o cedeze în schimb pe cea veche, ținându-se cont de diferențele de mărimea și caracteristici.

65. Curtea a acceptat faptul că dna López Ostra a suportat un anumit prejudiciu în rezultatul încălcării articolului 8 (a se vedea paragraful 58). Valoarea apartamentului ei vechi s-a depreciat și obligațiunea de a se muta impunea și anumite cheltuieli și inconveniențe. Pe de altă parte, nu există nici un motiv de a rambursa reclamantei costul locuinței noi din moment ce ea a păstrat și apartamentul vechi. Trebuie să se țină cont de faptul că pe parcursul unui an autoritățile municipale au achitat plata pentru renta apartamentului din centrul orașului Lorca ocupat de către reclamantă și familia ei și că activitatea stației de prelucrare a deșeurilor a fost temporar suspendată la 27 octombrie 1993 prin decizia judecătorului anchetator (a se vedea paragraful 22).

Mai mult decât atât, reclamanta a suferit un prejudiciu moral incontestabil. Suplimentar la inconveniențele provocate de emanațiile de gaz, zgomot și mirosuri, ea a suportat un sentiment de neputință și anxietate, văzând că situația în litigiu persista și sănătatea fiicei sale se deteriora.

Capetetele de prejudiciu acceptate nu pot fi supuse unui calcul exact. Efectuând evaluarea pe o bază echitabilă în conformitate cu articolul 50, Curtea acordă dnei López Ostra o compensație în cuantum de 4, 000, 000.

B. Costuri și cheltuieli

1. În fața instanțelor naționale

66. Reclamanta a pretins o sumă totală de 850, 000 ESP pentru costurile și cheltuielile suportate în timpul procedurilor în fața instanțelor naționale.

67. Guvernul și delegatul Comisiei a subliniat că dna López Ostra a beneficiat de asistență juridică gratuită în Spania, prin urmare ea nu a trebuit să achite onorariile avocatului care a reprezentat-o, dat fiind că această obligațiune îi revine Statului.

68. De asemenea, Curtea a constatat că reclamant nu a suportat cheltuieli în această privință și respinge, respectiv, revendicarea în litigiu. Dl Mazón Costa nu poate invoca dispozițiile articolului 50 pentru a reclama satisfacția echitabilă pentru motivul că el a acceptat condițiile asistenței juridice acordate clienței lui (a se vedea, printre altele, hotărârea din 19 December 1990 în cauza Delta c. Franța, seria A nr. 191-A, p. 18, paragraful 47).

2. În fața organelor Convenției

69. Dna López Ostra a pretins suma de 2, 250, 000 ESP pentru onorariul avocatului suportate în timpul procedurii în fața Comisiei și Curții, minus sumele achitate cu titlu de asistență juridică de către Consiliul European.

70. Guvernul și delegatul Comisiei au considerat această sumă excesivă.

71. În lumina criteriilor enunțate în jurisprudența sa constantă, Curtea consideră echitabil de a acorda reclamantei o sumă de 1, 500, 000 ESP cu privire la acest capăt de cerere, minus suma de 9, 700 franci francezi achitată de către Consiliul European.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. Respinge obiecțiile preliminare ale guvernului;
2. Decide că a avut loc o încălcare a articolului 8 din Convenție
3. Decide că nu a existat nici o încălcare a articolului 3 din Convenție;
4. Decide că Statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în interval de trei luni, suma de 4, 000, 000 (patru milioane) pesete cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciu și 1, 500, 000 (un milion cinci sute) pesete, minus 9, 700 (nouă mii șapte sute) franci francezi cu titlu de cheltuieli de judecată, care urmează a fi convertite în pesete la rata de schimb în ziua pronunțării acestei hotărâri;
5. Respinge restul cererii pentru satisfacție echitabilă.

Redactată în limbile engleză și franceză, apoi pronunțată în ședință publică la Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, 9 decembrie 1994.

Semnat: Rolv RYSSDAL, Preşedinte
Semnat: Herbert PETZOLD, grefier